

ORSZÁGOS
KÖNYVTÁR

Jöjjetek

1960. március-április.
13. évfolyam, 2. szám.

Mi a véleménye a keresztyénségről?

„Was halten Sie vom Christentum?” Ezt a frívól és nehéz kérdést szegezte egy szemfüles német újságíró, Karlheinz Deschner, húsz német trónak. A reakció rendkívüli volt; tizenkilenc megtagadta a választ, köztük több hívő keresztyén is. Egyeseket a cím riasztott el, mások a kérdés egyenességétől viszolyogtak, néhányat pedig saját bevallása szerint a nagyközönséggel, a közvéleménnyel vagy a hivatalos nézetekkel szembeni szemérem vagy félelem (!) tartott vissza az őszinte vallomástól. Deschner azonban nem adta fel a harcot, sőt a húzódozás felingerelte és végül, ötven író megkérdése után, sikerült tizennyolcból kicsikarni a választ, talán szemtelenül megfogalmazott, de érdekes körkérdésére. Ezeket a válaszokat, rövid bevezetővel ellátva, ki is adta egy vékony 140 oldalas könyvecskében. („Was halten Sie vom Christentum?”, List Bücher, 1957.)

A könyv itt fekszik előttem: tizennyolc különböző felfogású ember különböző véleménye. Eredményről aligha beszélhetünk, egyseges konklúziót nem lehet levonni. De a könyv mégis tanulságos. Már maga a cím is az; csak a mi korunkban lehet tömegeknek szánt „pocket-könyvben” ilyen fesztelenül, modern reklám-módszerekre emlékeztetően szólni a keresztyénségről. És ez az itt-ott fűlsértő hang a válaszokban is fellelhető. De van ebben a minden keneteljességtől irtózó, érdes és diszsonáns stílusban valami jó is; őszintén feltárja azt, amit tulajdonképpen már évtizedek (vagy századok?) óta tudunk, de — főleg egyházi körökben — nem nagyon szeretünk bevallani magunknak, azt t. i., hogy a keresztyénség Németországban és az egész úgynevezett keresztyén Európában nem magától értődő, nem egy természetesen adott, megkérdőjelezhetetlen életforma. Ha felébred tespedtségéből és rádöbben erre a kegyetlen és kényelmetlen valóságra, mind a nemhívó, mind a hívő élesebben látja a jelen és a múlt problémáit, melyeket eddig a kegyes retorika elfedett (az egyházi és az egyházellenes retorika): hogyan áldhatta meg a fegyvereket a csata előtt a front két oldalán két ugyanazt az Istent hívő tábori lelkész, veti fel a kérdést több hozzászóló. És milyen egyszerű dolog az egész nyugati kultúrát beleágyazni a keresztyénségbe! De nézzük csak meg közelebbről, miből áll pontosan Shakespeare, Goethe vagy Rilke keresztyénsége? Sokáig lehetne folytatni az efajta „kényelmetlen” kérdések sorozatát, melyek mind azt bizonyít-

ják, hogy a keresztyénség ma már a hívő emberek számára sem hagyományos életforma, hanem harc.

A tizennyolc író válasza három csoportra oszlik, a keresztyének, az atheisták és a liberális racionalisták csoportjára. Ezeket a főtipusokon belül azután megtalálhatjuk a legkülönbözőbb árnyalatokat, a magabiztos keresztyéntől az önsanyargató keresztyénig, a durván agresszív atheistától a keneteljes atheistáig, a keresztyénséget lemosolygó humanistától a keresztyénséget „nagyradecslő” humanistáig. Deschner a válaszokat ügyes crescendo-decrescendo ritmusba csoportosította, úgyhogy a két legsúlyosabb hozzászólás egymás mellé, pontosan a könyv közepére került. Arno Schmidt az elszánt atheista, minden elképzelhető fegyvert felhasznál a keresztyénség leküzdésére; a Bibliában ellentmondásokat, erkölcstelenségeket fedez fel, a keresztyénséget Európában kultúraellenes tényezőnek minősíti és végül is amiatt panaszkodik, hogy még mindig nincsen kivéva az atheisták egyenjogúsága, mert hallania kell nap mint nap a harangszót, s ez őt megbotránkoztatja. Szembe vele Hans Urs von Balthasart, a közismert svájci katolikus teológust vonultatja fel a szerkesztő. Urs von Balthasar hozzászólása valóban a kötet egyik legkiegyensúlyozottabb, legszebb terméke. Szerinte lehet szidni az egyházat és a keresztyénséget, csak éppen Krisztust nem, ő benne még a legátalkodottabb atheisták sem találhatnak kivétlenséget, ha elfogulatlanok. Az egyház pedig és az egész keresztyénség szükségszerűen tökéletlen, tele hibákkal; szép emberi eszmék, antialkoholizmus, Erkölcs Újrafegyverkezés stb. köré lehet jól működő egyesületeket építeni, eszméket át lehet ültetni szervezetekbe, de Krisztust nem. Az ő kereszthalátát nem lehet szervezetileg megfogni.

A legtöbb hozzászólás — hívőké és nem hívőké egyaránt — e körül a tengely körül forog, a keresztyén hit és a keresztyénség közötti különbség problémája körül. A keresztyénség, a keresztyén élet, a keresztyén kultúra formái mulandó formák, ezt többen

Ezúton is kérjük azon olvasóinkat, akik még nem fizettek elő lapunkra, hogy mielőbb rendezzék előfizetésüket.

hangoztatják, a lényeg azonban másutt van. Ez a különbségtétel azonban magyarából az egyetlen dolog, mellyel a legtöbb hozzászóló egyetért. A további kérdések területén a legélesebb ellentétek, sőt mondhatnók, zűrzavar uralkodik. Nincs semmi új a keresztyén tanokban, mondja Martin Kessel támadó szándékkal; nincs semmi új, válaszol Stefan Andres, de új viszonyt teremt a keresztyénség Isten és ember között, mert Isten nem távoli hatalom, hanem atya. Hans Erich Nossacknak a keresztyénség nem elég vallásos, tömeghatásra vadászik, hiányzik belőle a melegség, az egyéni vonás. A keresztyénség nem elég emberi, nem felel meg erkölcsiségünk törvényeinek, mondja Hermann Kesten, miközben Max Brod éppen abban látja a keresztyénség mai feladatát, hogy az emberiséget újból emberségre tanítsa. Az egyik elfogadná a keresztyénséget, ha tanítása csak az Ótestamentumból, a másik, ha az Újtestamentumból állna. Sok hozzászólónak a keresztyének vették el a kedvét a keresztyénségtől, Heinrich Böllt meg éppen az atheizmus és az atheisták magatartása győzi meg a keresztyénség igazáról.

Sokan foglalkoznak a keresztyénség mai szerepével. „Ott állnak ma is az asszonyok és a férfiak az utcasarokokon, írja Wolfgang Weirauch, várnak a Krisztusra, de még nem tudják, hogy imádkozzanak-e hozzá. vagy keresztre feszítsék.”

Néhány hozzászóló szerint már lejárt a keresztyénség ideje (vagy lejáratta magát a keresztyénség). Mások új, sajátos feladatokat látnak előtte. Johannes Urzidil meg egyenesen azt mondja, hogy ilyen magas eszményhez, ilyen nagy feladathoz kétezer év nem sok, még kevesen próbáltak eddig igazán keresztyén életet élni, a keresztyénség a kezdet kezdetén áll.

Megszédül az olvasó a sok ellentétes választól, de szólni akartam a könyvről, most, hogy a „Jöjjetek” hasábjain is körkérdés folyik, hasonló előjellel. Mert merészsége és zavarossága ellenére is érdekes, tanulságos. Nem annak, aki benne Istent keresi; utat nem mutat. A nem hívőnek dokumentum, a hívőnek pedig bizonyíték, hogy Istenhez az utat végső fokon nem emberek és nem emberi szavak mutatják.

K. V. Á.

Lengyelországból még mindig csempésznek be Bibliát Moszkva, Leningrád Kíev és Minszk orosz városokba. A moszkvai kormány már 5 ízben is tiltakozott a bibliák behozatala ellen és szigorú ellenőrzést gyakorol. Ennek ellenére is tovább tart a bibliák csempészése. A Biblia a mostani Oroszországban nagyon keresett „cikk”, annak ellenére, hogy 5-800 rubelt kell érte fizetni, ami egy átlag munkás havi keresetének felel meg.

Az újjeléndi magyar protestánsok lelki gondozását Jan van Royen, holland származású presbiteriánus lelkész végzi, aki hosszabb időt töltött Magyarországon és jól beszél magyarul.

Az új spanyol regény

A nagy nyugati irodalmi folyóiratokban egyre több szó esik az utóbbi időben a fiatal spanyol regényíró-nemzedékről.

Ennek az iskolának élén Camilo José Cela, Miguel Delibes, Rafael Sanchez Ferlosio, Jesus Fernandez Santos és Juan Goytisolo állnak; legjellegzetesebb műveiket már más nyelvekre is lefordították.

Az említett írók művei nemcsak a Spanyolországban jelentkező megújulási törekvésekről tanuszkodnak, amelyről eddig alig volt tudomásunk, hanem egyben a legnagyobb közvetlenséggel tárják fel egy nép életét, amelyet eddig igen kevesen ismertünk annak ellenére, hogy a turisták nagy számban kelnek át nyaranta a Pireneusokon.

Ezek a regények korántsem szűklátókörű és finomkodó moralisták művei, amelyek kizárólag egyéni problémákat boncolnak és amelyekből évről-évre oly sok jelenik meg például Franciaországban. Az új spanyol regény lényegét tekintve — s kétségtelenül ez a jellegzetessége — nem ismeri a tisztán lélektani alapon álló kutatást, hanem, egyben szakítva a gitárok és bikaviadalok könnyű fajsúlyú pittoreszk világával, a nemzet életét akarja visszatükrözni. E szerzők mindegyikében megtaláljuk a realizmus utáni vágyat; s ez talán a 16. és 17. századok „csavargó” (pikareszk) regényíróinak öröksége; nem tartoznak azonban semmilyen egységes, szervezett irodalmi csoporthoz, hanem vérmérsékletüket tekintve is igen különbözők.

Ennek oka, hogy a mai Spanyolország olyan társadalmi típust alakított ki, amely saját arculatát akarja kikutatni, mivel az élő valóság és azon idealizált és túlzott kép között, amelyet Franco tábornok rendszere, sajtója és jelszavai szeretnének nekünk bemutatni, óriási az ellentét. A valóság és mítosz közötti óriási szakadék az írók legjobbjait nyilván arra indította, hogy bemutassanak egy eddig ismeretlen, fel nem kutatott társadalmi világot. Spanyolország mai élete nyers kontrasztjaival, a nagyvárosok zajos látványosságával és a vidék alélt kábultságával adja meg számukra majdnem kizárólag az ihletet. Írásaik minden hasábjáról az a törekvés árad, hogy bemutassák ezt a teljes erjedésben levő népet, amely még mindig a polgárháború bélyegét viseli s amely mégis homályosan reméli, hogy felülkerekedhetik a régi ellentéteken. A fiatal spanyol regényírónemzedék azonban nemcsak arra vállalkozott, hogy szigorúan regisztráljon egy adott társadalmi helyzetet. A legtöbb írónál azt tapasztalhatjuk, hogy — Juan Goytisolo kifejezését használva — „a modern ember problémáit” igyekeznek feltárni s ezzel könyveiket még egy dimenzióval toldják meg. A tiszta realizmust hol a világ abszurditásának megkapó érzése, hol valamilyen emberi közösség utáni többé-kevésbé burkolt vágy uralja, amelynek árnyalati jelenléte adja meg e művek sajátos visszhangját.

1941 óta mindezzel találkozunk Camilo José Cela „Pascual Duarte családja” című regényében, s kétségtelenül őt tekinthetjük a mai mozgalom megindítójának. C. J. Celának főműve azonban sokkal inkább „A méhkas” (La Colmena), amelyben egy gyilkos paraszt történetét írja meg és amely kissé emlékeztet Camus „Közöny”-ére. „La Colmena” csak 1951-ben jelent meg, mivel megjelenését a cenzúra sokáig nem engedélyezte. E hosszú regénynek megszámlálhatatlanul sok szereplője van és benne a második világháború idejéből Madrid életének néhány napja tárul elénk. C. J.

Celának sikerült ebben ama kialakulatlan sorsok nyüzsgését szemléltetnie, amelyek hol komor lemondásban tengenek, hol a legalacsonyabb ösztönöknek a rabjai. Menthetetlen sötétlítésével „A méhkas” ama évek felejthetetlen tanuságtétele, amelyek közvetlenül követték a polgárháborút. Kétségtelenül ez a legjelentősebb könyvek egyike, amelyek a legutóbbi években Spanyolországban megjelentek. C. J. Cela azonban, szomorú hőseivel szemben tanusított mosolygós gyengédsége ellenére némi fesztelenséggel kezeli a szereplő regényhősöket, amiben az író önmagával szembeni magabiztos engedékenységet kell látnunk.

A fiatal írók 1936-ban még gyermekcipőben jártak s így nem vehettek részt, úgy mint C. J. Cela, közvetlenül a polgárháborúban. Bár a polgárháború így is nagy hatással volt rájuk, mégis újabb szempontok alapján közelítik meg a spanyol élet leírását. Náluk az elbeszélés technikai módszereit erősen befolyásolja a 30-as évek néhány amerikai regényírójának tárgyilagos technikája. Félre-

Húsvéti ének

(AURORA LUCIS RUTILET...)

*Fénylik az nap fényességgel,
Zöng az ég nagy dicsérettel,
Ez világ örül örömmel,
Ordít az pokol rettegéssel.*

*Mert az erős király Krisztus,
Halál erejét elvevé,
Pokol torkát bérekeszté,
Minket nagy kintul megmente.*

*Koporsóba temettették,
Vitézektől őrizteték,
Hatalomba dicselkedék,
Halál tőle győzötteték.*

*Te, kegyelmes király Krisztus!
Bírdad az mi szíveinket,
Hogy tenéked dicséretet
Mondhassunk és dicsőséget.*

*Kérünk Téged, Krisztus Jézus,
Ez húsvéti örömlünkben,
Ótalmazz minket mindenben,
Testi-lelki veszedelemben.*

*Hálát adunk Tenéked,
Ki az halálból felkele,
Uralkodol most Atyáddal,
És Szentlélek Úristennel.*

Ügyfélyen.

(Batthyányi-kódex)

téve a múlt század realista regényíróinak magyarázó és részletező didaktikáját, gyakran szándékosan visszahúzódnak szereplőik mögé s az embert és az eseményeket mindennemű lélektani vagy társadalomtörténeti kommentár nélkül akarják bemutatni. Ezzel jobban elkerülhetik a mindig ébren őrködő cenzúra villámcsapásait s a mai spanyol társadalomról — annak imperatívusaival, tilalmaival és igaz megnyilvánulásaiival, — mégis rendkívül meggyőző képet tárnak elénk.

Ezt az eljárást alkalmazza teljes szigorával Rafael Sanchez Ferlosio „A Jarama vize” (El Jarama) című regényében, amely 1951-ben elnyerte a francia Prix Goncourtnak megfelelő Nadal irodalmi nagydíjat. E könyv arról szól, hogyan tölti néhány fiatalember vasárnap délutáni szabad idejét valamely Madrid melletti folyóparton. Anélkül, hogy bármiképpen is visszanyúlna a múltba, csak a szereplők teljességgel jelentéktelen szavait és cselekedeteit tolmácsolja kíméletlenül: a könyv azonban végül éppen ezért a párbeszéddek természetes volta ellenére is kissé fárasztó olvasmány.

Kiegyensúlyozottabbnak és gazdagabbnak látszik Jesus Fernandez Santosnak „A büszkék” című munkája, amely egy a Leoni hegyek közé zárt kis falu egyhangú életét oly rokonszenvesen és oly finomsággal tárja fel, hogy ez e rövid elbeszélést valóságos kis remekművé avatja.

Juan Goytisolo, az említett regényírók legfiatalabbja, már termékeny írói multra tekinthet vissza. Első könyve után, amely „Kezek játéka” (Juegos de manos) címen jelent meg és amelyben néhány serdülő korban levő kiegyensúlyozatlan fiút még Gide-szerű hatásokkal telített légkörben mutat be, „Gyász a paradicsomban” című könyvében már azt a gyermekort tárja elénk, amely túl korán került érintkezésbe a könyörtelen világgal és a polgárháború utolsó napjaiban túl gyorsan ismerte meg a halál kegyetlenségét.

Későbbi regényei nagyobb horderejűek és mintegy a mai Spanyolország szintetikus panorámáját akarják elénk tárni, főleg Barcelóna és környékének képét, ahol Goytisolo sokáig élt. Kegyetlenül éles karcolatok ezek, hol a vidéki értelmiség köréből, („El Circo”, A cirkusz), hol a „murcianos”, a murciai nyomorultak világából, akik Délről menekülve Barcelonában kerestek munkát (La Resaca”, A hullámverés). Sehol sem hangsúlyozza ki oly erősen az óriási ellentétet a rendszert dialektikája és a sokszor oly sanyarú valóság között, mint ebben az utolsó könyvben, mely a cenzúrától mentes Franciaországban jelent meg.

Az új spanyol regény mélyen gyökerezik a nemzet talajában és hajthatatlanságában lemond arról, hogy mindenkit kielégítsen vagy mindenhová eljuthasson; tulajdonképpen olyan jelenséggel állunk itt szemben, amelyet a neo-realizmussal lehetne összehasonlítani, amely a háború után a másik földközti-tengeri népek filmművészetében és irodalmában, Olaszországban indult diadalútjára. Az idézett könyvek kétségtelenül egy, a spanyolokra oly jellemző, sajátos zordság jegyét hordják magukon, ha azonban hozzá szoktunk e nemzeti sajátosságához, úgy ellenállhatatlanul helyet találnak szívünkben.

E könyvekben ott van a törekvés: megtalálni az egyéneken a nagy kollektív drámák fájdalmas következményeit. A mindennapiságnak és szürkeségnek megkapó érzése, amely alól a déli országok sem tudják magukat kivonni, — és a társadalmi viszonyoknak és a bennük rejlő diszparitásnak marcangoló jelenléte árad belőlük Végül tegyük hozzá, hogy legalább is a legjobbak műve dokumentum, tanuságtétel és művészeti alkotás egyszerre.

JEAN BÉCARUD

Borisz Paszternák:

Nagyhét

Még éji köd köröskörül,
Még oly nagyon korán van,
Hogy csillag számolatlan ül
Az égen, csillog, fényesül,
S az egész föld, ha csak tehetné
A Húsvétot átszenderegné
Buzgó zsoltározásban.

Még éji köd köröskörül,
S míg hajlik a hajnal az égre,
Mint aki örökre nyugodni tért,
Nyugszik tetőtől-talpig a tér —
S mántha a langyos napkelte
Beletelne még ezer évbe.

A föld most még meztelen
És úgy szeretne éjjel
Harangoztatni szertelen
És zengeni a kórus énekével.

És Nagycsütörtöktől egész
Nagyszombat éjjeléig
Partot törnek a vizek és
A tenger felörvénylik.

Csupasz erdőben csupasz az ág,
És a fenyőfák rendje,
Mint imádkozó sokaság
Néz fel a Golgota-hegyre.

S a városban, a kis, kopár
Tereken ácsorogva,
Meztelen fák csoportja vár,
S beles a templom rácsán lopva.

S nyugózi őket félelem.
Érthető ijedelmük —
Kiszőknek helyükből a kertek,
A földek rengenek, remegnek:
Az Egy Istent temetjük.

S az Ur ajtaja csupa fény.
Fekete palást, gyertyasor, ének,
Arcok, pirosra sirt szemek —
S hogy feltűnik a körmenet,
S a Gyolcslepellel közeleg,
A kapunál bámuló félszeg
Nyírfák az útból félrelépnek.

És az udvaron körbejárda
A körmenet, és visszatér,
S az utcáról tavaszi kedvet
És tereferét hoz magával;
S jóillatot: szentelt kenyér
Szagát, vegyest a föld szagával.

Március havát szórja szét
A kéregető nyomorék-
Seregnek, mint egy jó keresztény,
Aki szétosztja tele erszény
Pénzét a koldusok között.

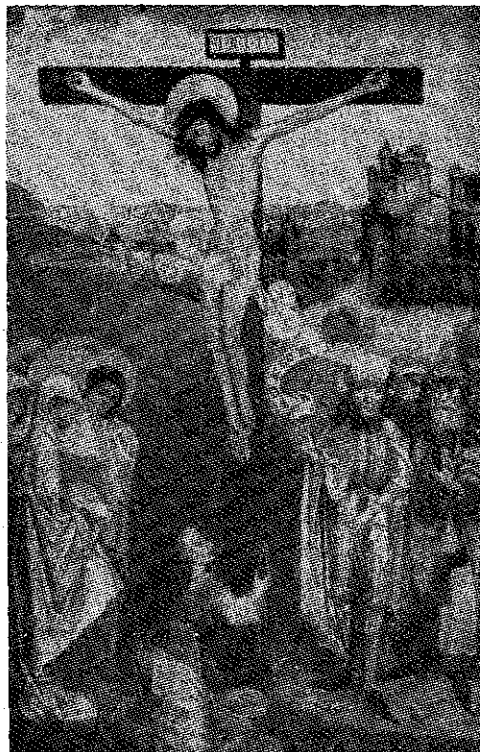
Az ének eltart hajnalig,
S magukat kizokogván
Elcsendesednek, és alig
Szűrődnek ki a fényekig
Az ige és a zsoltár.

Éjjelkor minden élő elcsitul és a tavasz
Apró zajokkal éled —
Lassan-lassan az enyhe évszak rántalál,
És le tudjuk majd győzni a halált
A Feltámadás erejével.

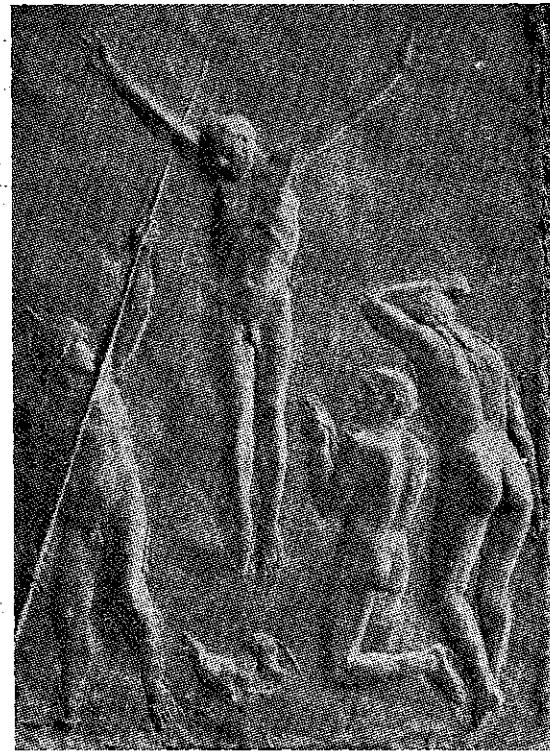
(A „Zsivágó-versek”-ből)

Gömöri György fordítása

Élet a halálból

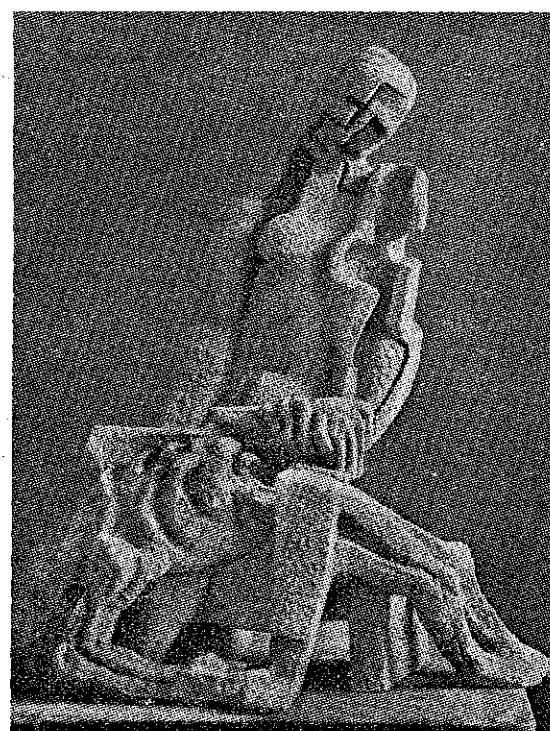
Jézus a kereszten,
a jánosréti oltár részlete

Giacomo Manzù: Keresztlevétel (Terv a Szent
Péter Bazilika bronzkapujához.)

Michelangelo: La Pietà

Ossip Zadkine: Pietà

Billy Graham, a világhírű amerikai evangélista, 1960-ban háromhónapos evangelizációs körútat tesz Afrikában. Ezenkívül Németországban (Berlin, Hannover, Essen) és az Egyesült Államokban (Washington, New York) akarja hirdetni az evangéliumot.

„New York a világ legnagyobb missziói területe.” Ezt a kijelentést tette nemrégiben a város protestáns presbiteriuma. New Yorkban 1km²-en több nem keresztény él, mint bárhol a világon. Különösen a protestáns gyülekeze-

tek küzdenek nagy nehézségekkel. Havonként mintegy 2.700 protestáns költözik oda, míg 1.300 hagyja el a várost. Ez, amerikai mérték szerint, minden hónapban egy új templom építését tenné szükségessé. E helyett csupán 8 templom van épülőfélben vagy előkészületben. A szegény-negyedekben a következő 5 év alatt mintegy 34 templomot kell lebontani. A protestánsok elenyésző kisebbséget alkotnak a városi közigazgatásban; 34 vezető személyiség közül csupán 3 protestáns.

A „Jöjjetek” 13. évf. 1. számának vezércikkében fölvetett kérdések a magyarországi és külföldi magyar keresztyénség objektív helyzetét kívánják felmérni. Kétséges azonban, hogy jó lelkiismerettel valaki is válaszolhat arra, hogy „milyen a keresztyénség belső képe”, szerepe, stb. A kérdézet legfőbb azt tudja megmondani, hogy milyennek látja a problémát.

A keresztyénség objektív helyzetének le-mérése szétagázó kutatást igényelne, melynek fő, mert legmélyebb területe az emberek vallásos gyakorlatának, azaz a vallásosságának és a vallási motívumok szerepének megállapítása lenne. Emellett persze módszeres vizsgálatot igényelne a kultúralkotások (irodalom, tudomány, művészet stb.) és a közélet (intézmények, politika stb.) vallásos jellegének körülírása is.

Ennek hiányában a vélekedésekre vagyunk utalva. A magam véleményét a külföldi magyarságra vonatkozóan így összegezhetném: 1. A keresztyénség a menekült magyarok körében elsősorban mint hatalom nyilvánul meg, mégpedig kétféleképp: először is mint világszervezet, mely nélkül sem kívándorolni, sem előrejutni, sem szegénynek lenni nem lehet; másodszor pedig a közvélemény formájában gyakorol hatalmat, mely eleve jónak tekint mindent, amín rajta áll a keresztyénség vagy keresztyénség védjegye. Ma a keresztyénségen kívül élni csaknem egyenlő a megbélyegzettséggel. 2. A külföldi magyarság zöme ennek megfelelően keresztyénynek vallja magát. 3. A külföldi magyarság tetemes része ennek ellenére nem él gyakorlati vallásos életet és cselekedeteiben sem vallásos indítékok vezetnek. Ebből belső — ha nem is tudatos — hasadás adódik, ami esetenként az önbecsapás farizeusi méretét ölti.

Eddig a hozzászólásom, melynek kategórikus kijelentései ne vezessék félre az olvasót, hiszen ezt a szűk keret diktálta. Különbösen is hangsúlyoztam, hogy a vélekedésre vagyunk utalva. Ausztria. HANÁK TIBOR

A mai nemzedék feladata

Vallom a vezércikkkel, hogy 1945-tel s ami utána következett, egy egész világ zárult le és egy új, más világ kezdődött a magyar történelemben; hogy a magyarság és Krisztus viszonyában mélyreható változás állott be és hogy e kérdések megvizsgálása, azokra felelet találása az emigrációs élet viszonylagos szabadságában és nyugalomban lévőkre kiosztott feladat, amelyet senki helyettük el nem végezhet.

Amikor a magyarság a maga életét, állami és társadalmi berendezkedését, iskolai tevékenységét és erkölcsi magatartását Krisztus tanításaihoz igazította, ezt egészséges életösztönének indításából és hivatott vezetőinek azon felismerésén alapján tette, mely szerint Krisztus tanításainak elfogadása a helyes utat, az igazságot, az életet — a fejlődést jelentette. A magyarság nem tévedett. Nemzeti katasztrófáin, dicsőséges szabadságharcain át úgy, mint a virágzás és békés alkotómunka rövid korszakain világosan követhető a felismerés: emelkedő nemzetté váltunk.

Az az összeütközés, amelybe a Krisztust követő magyarság az utolsó emberöltőben került, szükségszerűen következett el az egész emberiség életében. Krisztus tanításai meghirdetésük idején olyan szárnyakat adtak az ember fejlődésének, olyan távlatokat nyitottak előtte, amelyeket semmi egyéb tanítás, vagy bölcsélet nem adhatott s aki e tanításokat el nem fogadta, menthetetlenül elmaradt. Ezt példázza az utolsó kétezere év történelme. De ez a történelem ugyanekkor arra is megtanít, hogy azok az emberi intézmények — államrendszerek, egyházak — amelyek felvirágzásukat és eredményeiket Krisztus nevé-

★

ben érthették el, az idők folyamán elmeredtek, következésképpen a fejlődésre alkalmatlanná váltak. Szárnyak helyett koloncokat, igazságok helyett dogmákat kötöttek az emberre, akinek pedig a Teremtő törvénye szerint kötelessége, rendeltetése a fejlődés, a tökéletesedés.

A magyarság ezt is megérezte. Minden valamire való költőnk és írónk erre figyelmeztetett. Világosan megmondták: vagy megújulunk, vagy elveszünk. Ami most szemeink előtt folyik, az a megújulás vajudása. A világ minden népének jobbjai tudják ezt. Mi is tudjuk.

A történelmi materializmus, mindaz ami ideológiai vagy politikai tekintetben tanításai alapján az utolsó században történt, nem motívuma, hanem inkább csak tünete ennek a vajudásnak. Az emberiség nem új dogmákra vágyik a régiek helyett, hanem megváltó igazságra. Korunk a dogmák és az igazság konfliktusával jellemezhető. E harc kimenetele nem kérdéses. Krisztus óta tudjuk, hogy az Isten igazság. Semmi új felismerés, ha igazságot tartalmaz, nem téríthet el Istentől, csak közelebb vezethet hozzá. Semmiféle új elmélet, vagy gyakorlati rendszer, amely a gyűlölködést és a gyilkolást akarná törvényt emelni az emberiség számára, — amely már Krisztus idejében felismerte a szeretet legfelsőbb parancsát — nem kényszerítheti vissza tartósan az embert túlhaladott, primitívebb, retrográd életformákba.

Azok a tudományos felismerések, amelyek a fizika, a csillagászat, az élettan terén már is tiszta fényt vetnek az emberi tudás csarnokának eddig homályos sarkaira, az elkövetkező évtizedekben feltartóztatlan lendülettel veszik át az irányítást minden téren, ahol eddig kétely, tévedés, spekuláció és miszticizmus uralkodhattak. Krisztus tanította, hogy a gyertyák nem azért vannak, hogy véka alá rejtessenek és ő parancsolta meg azt is, hogy „legyetek tökéletesek”.

Ha a magyarság az utolsó emberöltőben elidegenedett az egyháztól, mint emberi intézménytől, az alighanem híven mutatja annak a mértékét, amellyel az egyház elidegenedett Krisztustól és tanításaitól. Kétezere éve nincs tökéletesebb válasz az emberiség problémáira, mint amit Krisztus adott. Akár társadalmi, akár gazdasági, akár nemzetközi gondjainkra tekintünk, le a legkisebb részletekig — mint a földkérdés, a Kárpátmedence újrendezése, a nemzetközi jog és igazságszolgáltatás, atom-bomba, vagy a Föld túlszaporodása — a válasz minden esetben megtalálható a krisztusi alaptörvényekben. Ezeket újra meglátni, eredeti tisztaságukban meghirdetni, modern, intézményeinkben irányadóvá tenni: ezzel áll, vagy bukik, halad, vagy marad az emberiség és benne a magyarság.

Országépítő nagy királyaink idején szövetségre léptünk Istennel és szolgálatába álltunk törvényeinek úgy, amint azokat Krisztustól megismerhettük. Szövetségünket az idők folyamán ismételtén és ünnepélyesen megerősítettük. Fejedelmeink, szentjeink, prédikátoraink, költőink, áldozataink a tanúság. Ezt a szövetségünket kell az új idők új szellemében megújítanunk. Istenhez való viszonyunkat kell rendeznünk. Ujra ki kell mondanunk, hogy mi és a mi hazánk az Urnak szolgálatunk.

Ezt a követelményt népünk előtt világossá tenni, megmagyarázni, elfogadtatni: a mai nemzedék feladata. Legjobb erőinket állítja történelmi próba elé.

U.S.A. PADÁNYI-GULYÁS JENŐ.

Hozzászólások előző

Eletalakító eszme és erő

Öszintén köszönöm a „Jöjjetek” idei első számában megjelent vezércikkük megküldését és örömmel teszek eleget kérésüknek, hogy elmondjam véleményemet a cikkben felvetett kérdésekkel kapcsolatban, annál is inkább, mivel a múlt évben nem egy diáktalálkozón vitattam meg azokat fiatal magyarokkal.

Ha joggal beszélhetünk magyar sorskérdésekről, a századok folyamán egymásbafonódott keresztyénség és magyarság mai viszonyának problémája kétségkívül az. Sőt, mint hívő magyar, még tovább megyek s vallom, hogy ez ma a legdöntőbb sorskérdésünk. Miért? Helyesen mondja a cikk: „... egész népünket hordozó és egész népünk által hordozott világképünk megrázkódtatásának és belső meghasadásának kérdéséről van itt szó!”

Nézünk szembe a tényekkel. Azt hiszem, hogy 1956 óta az emigrációban élő magyarság is meggyőződhetett róla: a marxizmus szellemi krízist váltott ki népünk lelkében. Akinek alkalma volt szellemi vonalon is találkozni nyugatra menekült forradalmi ifjúságunkkal, annak szükségtelen ezt bizonyítanom. Beszéljünk szabatosan: nem arról van szó, hogy az új rendszerben feljött ifjúságunk marxistává lett volna, hanem arról, hogy az állandó egyoldalú propaganda elkerülhetetlen hatásaként kritikusan — ami még nem volna baj! — és szkeptikusan — itt a baj! — tekint a magyar múlt hagyományos értékeit, köztük első helyen a keresztyénséget.

Nos, menekült ifjúságunk a hazai állapotot tükrözi. Kétségkívül nem hiányoznak odahaza a hitükért minden áldozatra kész, őszinte keresztyények, akiket a marxista nyomás még keresztyényebbekké tett. Nem hiányoznak természetesen a dialektikus materializmus öntudatos hívei sem, bár ezeknek a száma biztosan kisebb, mint a hívő keresztyényeké. A fiatalabb generáció nagyobb része azonban sem nem keresztyény, sem nem marxista, hanem a multat a dialektikus kritika eltorzításában tekintő, a marxista jelentől viszont útalattal elforduló — a rosszabbik esetben — gyakorlati materialista, vagy — a jobbik esetben — „valami más világot” álmodó és tervező ember: a „holnap” embere.

A probléma tehát korántsem egyszerű. Pusztán ideológiai szempontból tekintve a helyzetet, az öntudatos keresztyény és az öntudatos marxista közt, az árral úzó gyakorlati materialistától az emberibb világ megteremtésére törvő idealistáig, a szellemi állásfoglalás legkülönbözőbb változataira lehetünk az időközben feljött generáció körében. A marxizmus provokatív hatására hihetetlenül megnőtt a több-kevesebb érettséggel, de mindenképpen gondolkodó, véleményt alkotó és állást foglaló fiatal magyarok száma. Ezek a fiatalok már nem egy hagyományos keresztyény elveket való — még ha nem is mindig követő — társadalomban nőttek föl; világképük, életfelfogásuk nem az előző generációk szemléletének szerves folytatásaként alakult ki, hanem — a nem egyszer elevenre tapintó marxista kritika hatására — inkább szemben áll azzal. Baj ez? Amíg igazabbat, jobbat, emberibbet kereső törekvésről van szó, semmi esetre sem, mivel ez népünk szellemi fejlődésének a jele, s az ilyen átmenetet mindig a Sturm und Drang időszakának túlzásai kísérik. A baj ott kezdődik, amikor ez a törekvés nem a mult elavult formáival, fonákságaival és mulasztásaival száll szembe, hanem lényeges emberi és keresztyény eszmék és értékek szkeptikus lebecsülésévé és elvetésévé fajul.

Eppen itt látom a mi feladatunkat, — az öntudatos keresztyényekét. Tisztázzuk a fogalmakat. Válasszuk el a lényegest a lényegtelen-től. A mai ember hiteles értékeit akar. A keresztyénséggel kapcsolatban sem az érdekli a fiatal magyart elsősorban, hogy belégyökerezett-e a magyar multba, vagy sem, hanem hogy

igaz-e, vannak-e életépítő eszméi, embert és világot formáló energiái. Feladatunk tehát az, hogy a kereszténységet belső hitelességével állítsuk fiatalságunk elé. Ma öntudatosan kell birtokába vennie népünknek azt, ami eddig félig tudatosan, félig tudatlanul volt az övé. Be kell tehát mutatnunk kereszténységünknek nemcsak transzcendens, isteni mivoltát, hanem evilági vonatkozásait is: a keresztény hit az emberi személy méltóságának és szabadságának a teremtő Isten akaratában gyökerező biztosítéka; a keresztény felelősségtudat és a szeretet parancsa pedig társadalmi igazságosság és az egészséges emberi fejlődés szilárd erkölcsi alapja, sőt. Nem templomi jámborság a mi hitünk — az is! —, hanem Istent és embert, szellemet és anyagvilágot, földi rendet és örök üdvösséget egybefogó igazság, életalakító eszme és erő!

Es még egyet: igazságunk hitelességének egyik próbája az, hogy őszintén törekszünk-e a „kereszténység botrányának” megszüntetésére. Újra egymásra kell találnunk, valamennyi Krisztus-hívőnek, s magyar népünkért is egyetértésben kell dolgoznunk, hogy Krisztusban meg ne botránkozzunk, lélekben meg ne hasadjon, hanem hogy — mostmár a felnőtt ember tudatosságával is — Krisztus népe legyen. Olaszország. P. BÉKÉS GELLÉRT O.S.B.

Keresztyén materializmus...?

A keresztyénység és a materializmus között folyó küzdelemben, amely küzdelem egész mai életünkre tudatosan, féltudatosan avagy éppen tudattalanul döntőleg kihat, nemcsak a magyarságnak, de a szabadság és emberiség minden hívének alapvető kérdése, van-e az anyagelvűségén kívül más olyan elv, amelyre az ember elméletileg és gyakorlatilag is támaszkodhatik. E kérdés különösen kiéleződik, ha meggondoljuk, hogy a mai keresztyén modernizmus a lélek létét, vagy éppen annak halhatatlanságát éppoly csökkönnyességgel és szenvedélyességgel tagadja mint a materializmus. E keresztyén materializmus tana szerint az ember nem több mint az emberi test, a lélek is pusztán a testnek egyik funkciója, amely a testi halál pillanatában teljesen megszűnik. Krisztus szava, mely a hívőknek örök életet (vita aeterna) ígér, a keresztyén materialisták szerint érvénytelen. Legfeljebb annyit hajlandók koncedálni a keresztyén materialisták, hogy a testi halál pillanatában megszűnt emberi élet a feltámadáskor újrakezdődik. Ez a félbeszakított örökélet (vita aeterna interrupta) tana. A keresztyén materialisták e szerint a testi halál bekövetkeztékor az egész embert a halálnak szolgáltatják ki, akárcsak a nemkeresztyén materialisták. Így súlytalanodik el a keresztyén materialisták tanában Krisztusnak a halált és annak hatalmát legyőző tette. Krisztus szava (János evangéliuma 10, 28): „És én örök életet adok nékik; és soha örökké el nem vesznek, és senki ki nem ragadja őket az én kezemből”, hiányzik az interruptisták bibliájából. Nem csoda, ha e modern keresztyén materializmus nem tud alapot és erőt adni a materializmus elleni küzdelemhez.

Változás e téren csak akkor remélhető, ha a keresztyénység szembefordul az interruptisták sötét és krisztusellenes tanával és újból ráeszmél Isten lélekvoltára (szellemvoltára), meg arra is, hogy az embernek lelke (szelleme) is van, hiszen az utóbbira vonatkozik Krisztus szava, amely Istennek a lélekben — és nem a testben — való imádását követeli. Csak e

lélekelvűség, amelyre vonatkoztatva az anyag külső eszköz csupán, tud alapot és erőt adni a nyílt és a lappangó materializmus ellen való küzdelemhez. Ez ma az egész emberiségnek és benne a magyarságnak is a döntő kérdése. Ezért ne szűnjünk meg minden nyelven, drága magyar nyelvünkön is, megvallani és hirdetni: Isten lélek és akik őt imádják, szükség hogy lélekben és igazságban imádják. A szabadság és emberiség zászlója — a magyar nép számára is — csak ezen az alapon vihető győzelemre.

Németország. KIBÉDI VARGA SÁNDOR.

Üresség, őszinteség, Ige

Általános felfogásidegenek és a magyar emigráció körében egyaránt, hogy az ifjúság a réteg, amelyikben a legnagyobb romboló munkát végzett a kommunizmus. Ezek között is elsősorban a munkásifjúságra gondolnak. Még akkor is, ha egyébként páratlan érettségről és megfertőzhetetlenségről tettek tanúságot 1956 októberében, az 1948 és 56 közötti időszak belső romboló hatása elvitathatatlan. Annak a tragédiának közismert áldozatai, akik „benzines üveget” ragadtak az őket megmérgezett rendszer ellen, de mire az robbant, már hatni kezdett bennük is a szívükbe, gondolkodásmódjukba, érzéseikbe, akarásukba beadott mérég. Innen származik a keresztyénstől való elidegenedésük is mint minden baj forrása.

Eddig az általános felfogás, aminek ma, itt idegenben egyik következménye, hogy, reménytelenül legyintenek erre a rétegre, javíthatatlan deformált tömegnek tartják és nem szívesen foglalkoznak vele.

Nos, véleményem szerint, ha vannak is e felfogásnak részgazságai, alapjában és következtetéseiben hibás. Hibás először is azért, mert a rendszer mellett volt egy másik tényező, amelyik legalább annyira károsan hatott erre a rétegre. Ez a kommunizmus beköszöntésekor Igéjét elveszített Egyház volt. Nem minden gyülekezetében és szolgáiban ugyan, de nagyobb részt tartalom nélküli keretté vált, vagy egy képmutató polgári élet társadalmi igényeit szolgálta ki, nagy ürességeket nagy hanggal szónokolt és azzá a „Jeruzsálemmé” vált, ahonnan az Isten Igéje szerint is kiindult az istentelenség. Legalább olyan nagy kárt okozott a keresztyén Egyház elhallgatott igazságai-val és a képmutatással, mint a kommunizmus hazugságaival, ha a fenti szempontból nézzük, mert nem volt alkalmas arra, hogy jó helyet és védelmet nyújtson egy veszélyben lévő rétegnek.

Ma pedig, amikor itt élünk a szabad világban, ahol sok hasonló keresztyén egyházi képmutatással találkozunk és szabadságunkban sokszor megkísért, hogy mi is régi pöffeskedéssel ülünk be a templom padsorába és miközben a pap prédikál, jóleső érzéssel elmélkedünk azon, hogy milyen jóízű volt a vasárnapi ebéd, rá kell döbbernünk a következő tévedésre. Ha van valakinek, legyen az pap vagy laikus, őszinte mondanivalója az Isten országáról, azt ez a tényleg sokmindenben megromlott és üressé vált ifjúság bármelyik emigrációs rétegnél nagyobb érdeklődéssel hallgatja. Még ha hitetlenkedve is, vagy szókimondó replikázásokkal is, de érdeklődve hallgatja.

Ezzel a napi munkámból vett kis példával próbáltam választ adni tulajdonképpen egy

felvetett kérdésre: milyen a magyar keresztyénység belső képe? — és most ebben foglalom össze: részben ürességet mutat a kép és akkor bizakodva és reménykedő felelősséggel gondolhatunk arra, miként fogja megtölteni a mindenben megoldást hozó isteni Ige, vagy önteltiséget mutat a kép, keresztyén és magyar, egyéni és közösségi, szellemi és anyagi önteltiséget és akkor reménytelenül megtelt, annyira, hogy nem fér bele semmi éltető gondolat.

Ausztria.

KISS ISTVÁN

A magyarság az „új, más világban”

A huszadik század második fele merőben új, más világ. Mindenütt az. Akár az ember mindenhatóságában hiszel, akár az Istenében; akár anyakönyvi bejegyzés a kereszténység, akár a lélektől való; akár kommunista vagy, akár párttag csupán — érezned kell, hogy az elmúlt évek alatt valamikor korszakváltón haladtunk át. Még nem tudjuk, milyen nevet fog kiérdemelni magának ez a korszak, csak azt érezzük minden idegszálunkkal, hogy 1939 és 1945 egy elmúlt, visszavonhatatlanul lezárt kor éveit.

Mi ez az új korszak, amelyben élünk? Milyen ez a kor? Miért ilyen? Ki tudja? Harminkilencben elindult egy háború, undort, iszonyt és nagy reményeket hozott, aztán negyvenötben a győzelem és a vereség csontkezzei kopogtattak a fagyott ablakokon. Még nem tudtuk, merjünk-e új reményekre ébredni, amikor a hirosimai gombafelhő új rettegeket és erkölcsi válságokat hozott. „A régi-jó, öreg atombombácska!” mondjuk ma, a hidrogén és kobalt bombák korszakában. A gyarmatok felszabadultak, fél-Európa szovjet gyarmat lett. Szétbomlott a népfront illúziója is. A szabad világ bénán és borzadva figyelte a rabnemzetek vergődését és sokan elhitték, hogy a rabnemzetek szeretnek rabok lenni. Ezt az alapítványtalan és káros illúziót a magyar forradalom szétfoszlatta, de tanulságát a sputnyikok elfeledtették. Alighogy kiderült, egész népek gyűlölik az elavult mult századi elméletekkel leplezett keleti önkényt, a megoldás máris kézenfekvőnek látszott: az önkénnyel békésen kell egymás mellett élni. Közben észre sem vettük, hogy „népesség-robbanás” történt a világon, a század végére hatezer millió ember léte teszi majd nehezebbé közös emberi háztartásunk kérdéseinek megoldását. A holdat már el tudjuk találni, de a rettegést még nem tudjuk száműzni földünkéről. A jóléti államok ezerszínű gazdagsága új kérdéseket vet fel. Elektronikus agyvelőinkbe millió ténytet tudunk „betáplálni”, de meg tudunk-e egyezni földgolyónk alapvető tényeiben?

Az új korszakról, íme, csak dadogni tudok. De mai földgolyónk legalapvetőbb tényét, úgy érzem, meg tudom jelölni. A legalapvetőbb tény, hogy két ellentétes táborra szakított földünkön kik a szembenálló felek. Nos, a nagy antagonisták, nem a szabad világ népei az egyik oldalon és a szovjet-kínai tömb népei a másikon. Feladhatnánk minden reményt, ha ez lenne a helyzet. De nem ez! A szembenálló felek: a kreml, pekingi és szövetséges diktatorikus hatalmi csoportok az egyik oldalon és az egész emberiség a másikon. A modern diktaturák eszközeivel megbéklyózott népeket azonosítani az általuk gyűlölt és megvetett hatalmi csoportokkal: nemcsak politikai öngyilkosság, hanem az emberiség megrágalmazása. Ha a kelet-németországi, pozsoni, vorkutai, norilski és kínai lázadások, a magyar és tibeti szabadságharcok nem szolgáltak volna elegendő bizonyítékkal, a szovjet, kínai és szövetséges sajtókból könyvtárnyi

(folytatás a 6. oldalon)

IGE

„Ha Krisztus fel nem támadott, akkor hiábavaló a mi prédikálásunk, de hiábavaló a ti hitetek is.” I. Kor. 15r. 14 v.

„Feltámadott az Úr!” Ezt az örömrözetet hirdette az angyal húsvét reggelén a szent asszonyoknak, akik eljöttek a sírhoz, hogy Jézus holttestét bebalzsamozzák.

„Feltámadott az Úr!” tettek bizonyosságot a tanítványok Jeruzsálemben és Judeában. „Feltámadott az Úr” prédikálta Pál apostol Kis-Ázsia, Macedónia, Görögország városaiban és végül az akkori világ fővárosában: Rómában is. Azóta mind napjainkig az egyik nemzedék a másiknak adja tovább ezt az örömrözetet. És e mostani húsvéti ünnepünkön is hangzik az egész világon millió és millió ajakról az örömrözet: Krisztus feltámadott!

Testvér, hányszor hallottad már ezt a húsvéti evangéliumot? Vajjon mit jelent Neked? Csupán üres szó, frázis, amelyet húsvétkor szokás használni, amelynek azonban az életben sem ereje, sem aktualitása nincs? Sok keresztyénnél fenyeget a veszély, hogy ők csak hallják az evangéliumi bizonyágtételt, anélkül, hogy ez a szívükben visszhangot keltene. Ők is elmondhatják Fausttal:

„Die Botschaft hör' ich wohl,
allein mir fehlt der Glaube”.

(Az örömrözetet hallom ugyan, azonban hiányzik nálam a hit.)

Az ilyen emberek csupán külső szemlézők, hallgatók maradnak, anélkül, hogy nekik igazi húsvétjuk lenne.

Krisztus feltámadása hitünk szíve. Ha ezt elveszik, akkor a hit meghal, mintahogy az ember nem élhet szív nélkül. Ezt tudva megértjük, miért támadta a Sátán kezdettől fogva éppen ezen a ponton a keresztyének hitét. Ilyen módon akarta a hitet megölni. Krisztus feltámadása után ellenségei azt a hazugságot híresztelték el a zsidók között, hogy a tanítványok éjtszaka eljöttek és ellopták a sírból a testet. Testvér, talán a Te szívedben is igyekszik a Gonosz a kételkedés magvát elvetni, hogy ilyen módon megfosszon Téged az igaz hittől és a Krisztus feltámadásának áldott gyümölcseitől.

Korinthusban más módszerrel próbálkozott. A görög filozófiát hívta segítségül. E szerint a holtak feltámadása elképzelhetetlen volt. A korinthusiak nem értették meg, hogy a holtak feltámadásának a tagadása a Krisztus feltámadását is kétségbe vonja. Pál apostol azonban világosan látta, hogy ezzel áll vagy esik az evangélium prédikálása és a gyülekezet léte. Teljes erejével küzd a tévelygés ellen.

Mindenek előtt megállapítja, hogy Krisztus feltámadása minden kétségen felül áll. A Szentháromság egy örök Isten így állapította meg örök tanácsában és így jelentette ki Igejében: „Krisztus meghalt a mi bűneinkért az Írások szerint, eltemetett és feltámadt a harmadik napon az Írások szerint”.

Azután felsorolja a szemtanúkat, akiknek az Úr megjelent feltámadása után: Kéfás (Péter), a tizenkét tanítvány, 500 atyafi, akik közül a legtöbben akkor még életben voltak és végül Pál apostol maga. A szemtanúk e nagy száma már meg kellene győzze a kételkedőket Krisztus feltámadásának a bizonyosságáról.

Az apostol azonban tudja, milyen mélyen gyökerezik a kétely az emberi szívben. Ezért más oldalról is megtámadja az ellenfelet. Úgy tesz, mintha elfogadná az érvelésüket. Tegyük fel, hogy a halottak nem támadnak fel: mi ennek a következménye? Ő itt hármat sorol fel: 1/ akkor hiábavaló a mi prédikálásunk; 2/ hiábavaló a ti hitetek és 3/ még bűneitekben vagytok.

„Ha Krisztus fel nem támadott, akkor hiábavaló a mi prédikálásunk...” Ez az első

következménye. Hiábavaló azt jelenti: üres, tartalmatlan. A prédikálás mindenkor a megfeszített Krisztusról való bizonyágtétel. Pál apostol sem akart a korinthusi gyülekezetben semmi másról tudni, mint a megfeszített Jézus Krisztusról (I. Kor. 2 : 2). Krisztus kereszthalála és feltámadása nem választható el egymástól. A Fiú áldozatát a kereszten az Atya elfogadta és ezt megerősítette azzal, hogy Őt feltámasztotta a halálból. Éppen a feltámadás által bizonyította meg Krisztus Magát, mint az Atya Egyszülött Fiát, Akinek adótt minden hatalom mennyen és földön. A feltámadás bizonyossága nélkül az apostolok Isten hamis bizonyágtévéinek találatnának.

A második következmény a gyülekezet hitével áll kapcsolatban. „Ha Krisztus fel nem támadott, akkor... hiábavaló a ti hitetek is”. Hiábavaló: itt nem csupán tartalmatlan, üres, hanem egyúttal hatástalan is. Az ilyen hit halott, nincs semmi hatása az életre. S a legveszedelmesebb, hogy néha azt a látszatot kelti, mintha élő hit lenne. Egy történeti példával világíthatjuk meg ezt a legjobban. Potemkin orosz államférfi, II. Katalin cárnő kegyence, a nép nyomorát aképpen igyekezett az uralkodónó előtt eltítkolni, hogy amikor a cárnő birodalma egyik-másik részét meglátogatta, akkor ő mesterséges falvakat telepített le az út mentén. Így az uralkodónó azt a benyomást nyerte, hogy népe jó körülmények között él és szükségét nem szenved. Távolról sem gondolta volna, hogy miután ő eltávozott, a házakat lebontották és az embereket visszaköltöztették szegényes kunyhóikba. Kulissza falvak voltak, amelyeket csupán azért építettek, hogy a cárnőt félre vezessék. Sikertült is a csalás, mert ő a látszatot valósnak tartotta.

Nem fordul elő ilyesmi a hitéletben is? Sokaknál a keresztyénség csak üres forma, külső máz, melynek az életre semmi hatása nincs. Vajjon Neked is ilyen hiábavaló hited van Testvér? Amelyet csak templomba járni veszel elő? Másokat megteveszthetsz vele, talán önmagadat is, azonban — és ezt jól gondold meg — Istent nem. Próbáld meg azért Magad Testvér, nehogy ilyen hiábavaló, üres és hatástalan hitet táplálj a szívedben. Csupán a Szentháromság egy örök Istenben vetett élő hit mentheti meg lelkedet. A külső látszat nem használ semmit.

„Ha Krisztus fel nem támadott... még bűneitekben vagytok” (vs. 17). Ez a harmadik következmény. Krisztus magával vitte bűneinket a keresztfára és megfizette érte a váltásdíjat. Húsvét azt hirdeti nekünk, hogy van bűnbocsánat a Krisztus áldozata alapján. Feltámadásával legyőzte a halált és megszerezte az örök életet. Ha nem így lenne, akkor azoknak volna igazuk, akik azt mondják: „együnk, igyunk, mert holnap meghalunk!” Ha Krisztus fel nem támadott volna, akkor mi lennénk a legnyomorúságosabbak minden ember között.

Ilyen szörnyű következménye van, ha valaki tagadja Krisztus feltámadását. Az apostol azonban ezt nem azért írja a korinthusi keresztyéneknek — és nekünk is —, hogy a kétségbe döntson, hanem hogy visszariasszon a tévelygéstől. A gyülekezet iránti szeretet vezeti őt a levél írásában. Meg akarja a gyülekezetet őrizni a Krisztus evangéliuma mellett. Érvelésének tulajdonképeni következtetése: lássátok, nem hiábavaló a mi prédikálásunk, nem hiábavaló a ti hitetek, mert Krisztus feltámadott a halálból. A feltámadott Krisztus, Aki most az Atya jobbán ül a mi boldog feltámadásunk biztos záloga. Ezért mindenkor bizalommal járulhatunk a kegyelem királyi székéhez, mert a mi Urunk az élet Fejedelme, Aki oltalmazza, megtartja és idvességre vezeti az Övéit.

Testvér, talán nehéz, súlyos, örömtelen az életed. Ne felejtse el: Krisztus feltámadott és diadalt aratott a bűn, a Sátán és a halál felett. Ha hiszel Őbenne, Ő Téged is új életre támaszt.

Találjon visszhangot szívedben a Krisztus feltámadásáról szóló bizonyágtétel. Tapasztald meg életedben egyre jobban a feltámadott Krisztus erejét és újjászülő kegyelmét. Akkor már itt e földön megérezed az örök élet előízét.

(folytatás az 5. oldalról)

okmányanyag bizonyítja azt a nem meglepő tény, hogy nincs ember, aki ne gyűlölné a zsarnokság beavatkozását ébrenléte minden pillanatába.

Thomas Mann egyszer megvetően írt a „hatalomvéde bensőségről” (machtgeschützte Innerlichkeit). Milyen elragadtatással és alázatos hálával írt volna a „hatalommal dacoló bensőségről”, arról a titkos lelki kultúráról, amely a zsarnokság isszonyatos nyomása alatt kifejlődik. Hála Istennek nagyszerű Ilyés Gyulánknak nem volt igaza: „porod nem neki szolgál”, „leked nem neki szolgál”.

A magyar nép, a magyar ifjúság — ezt ötvenhat bebizonyította —, kifejeztette a zsarnokság ellenmérgét. A kommisszárok országában „a lélek szigorúan tilos”, amely ellen a kommisszárok küzdenek, voltaképpen az egész emberi fajta. És éppen azért, mert a kommisszárok országában tilos embernek lenni, sokkal több az emberebb ember ott, mint bárhol másutt. Aki kulturált, kulturáltabb; aki keresztyén, keresztyénebb; aki művész, művészebb. Az emberi lényeg — éppen, mert üdözik — a legdrágább kincs.

Nem fejthetem ki hosszan, de bárki ellen könyvben, vitában aprólékosan kész vagyok megindokolni és megvédeni meggyőződésemet: a magyarságot, az összes rabnemzetek népeit nem kell félteni az elembertelenedéstől. Ha a világ meg tudja oldani a korszak nagy kérdését, ha a földgolyóról számúzni tudunk minden zsarnokságot, a túlélő magyarok magyarrabbak, a túlélő keresztyének keresztyénebbek lesznek, mint nagyon sokan, akik szabadok, de nem tudnak élni a szabadsággal.

Anglia. PÁLÓCZI-HORVÁTH GYÖRGY.

jőjjetek

Keresztyén havi lap.

Szellemi fórum.

Szerkesztőbizottság:

Kibédi Varga Áron, Soós Bálint

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Postbus 7115, Amsterdam-Z. 2., Hollandia.
Postai csekk száma: 316430,
Admiraal de Ruyter Fonds, Utrecht,
Hollandia.

Minden cikkért szerzője felel.
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Évi előfizetési díj: Anglia: 10,— sh., Argentína: 90 peso, Ausztrália: 12,— sh., Ausztria: 35,— Sch., Belgium és Luxemburg: 65,— fr., Franciaország: 700,— fr., Hollandia: 5,— gld., Kanada: 1,50 \$, Németország: 5,50 DM., Svájc: 6,— fr., Svédország: 7,— Kr., Uruguay: 13 peso, U.S.A.: 1,50 \$.

Félévi előfizetési díj a fenti összegek fele.

Megrendelhető:

Anglia: Benedek Márton, 17, St. Dunstons Rd., London, W. 6. • Argentína és Uruguay: C. A. Besenyi, Obligado 1155, Adrogue F.C.N.G.R., Prov. Buenos Aires. • Ausztrália: Domahidy András, 142, Townsend Rd., Subiaco, W. A. • Ausztria: Vör Zoltán, Wien, XVII. Hernalsner Hauptstr. 93. • Skandináviai Heim. Hollandia: Postbus 7115, Amsterdam-Z. 2. Postai csekk száma: 316430, Admiraal de Ruyter Fonds, Utrecht. • Svájc: Szabó, Mittlerstr. 24, Basel. Más országokból szíveskedjenek olvasóink közvetlenül a kiadóhivatalhoz fordulni.

K.